

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Τετάρτη 4 — Τρίτη 10 του 'Απριλίου.

ΔΥΟ ΛΟΓΟΙ. 'Ακουστήκανε κ' οί δυο τήν ἴδια μέρα κι ἀπ' τὸ ἴδιο ἀκροατήριον — ἀκροατήριον ποῦ ἔχει θέσιν ἐπαναστάτη μέσα στή σημερινή κοινωνία-ἀκροατήριον *ἐργατῶν*. Τὸν ἔβγαλε ἕνας (θηλυκὸς) ὄχι - ἐργάτης, τὸν ἄλλον ἐργάτης ἀπ' τοὺς μορφωμένους, καθὼς ἀκούσαμε, ἐργάτες — πρᾶμα ποῦ σημαίνει ἀπ' τοὺς ἐργάτες τοὺς μορφωμένους στήν ἐργατικὴν ἰδέαν. Ὁ πρῶτος βρῖσκει ἀπ' τὴν Ἑθνικὴν ἐορτὴν τὸ στοιχεῖο ποῦ τοῦ χρειάζεται, τὸν πόλεμον γιὰ τὴν λευτερίαν ἐνάντια σ' ἕναν ἐχτρὸν καὶ τὸ ἐφαρμόζει στὸ σημερινὸ πόλεμον, τὸν πόλεμον τῆς ζωῆς ἐνάντια σὲ ἄλλους ἐχτροὺς (ὄχι πιά σὲ Τούρκους) καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα στοὺς ἐργοδότες· ὁ λόγος αὐτὸς ποῦ μιλάει γιὰ τὴν ζωὴν καὶ ἀπ' τὴν ζωὴν ἔχει φυσικὰ καὶ τὸν τύπον ζωντανόν. Ὁ ἄλλος ἀχαρὸς, πατριωτικὸς, σωδινιστικὸς, σὲ γλῶσσα καὶ αὐτὴν ἀχαρὴ, μακαρονίστικη, τονίζει στοὺς ἐργάτες τὸν πόλεμον μὲ τοὺς Τούρκους καὶ τοὺς ἐτοιμάζει γιὰ νὰ ἐξακολουθήσουν τὸ ἡμιτελὲς ἔργο τῆς Ἐπανάστασης τοῦ 21, τὸ ἔργο ποῦ θὰ συνεχίσει «τὸ ἔργον τῶν Πατέρων μας» καὶ μόλις ἀναφέρει τὸν ἀγῶνα τοῦ ἐργάτη, καὶ αὐτὸν «διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς θέσεώς μας». Αὐτὸν τὸ μορφωμένον καὶ ἀληθινὰ ἐργατικῆς ἰδεολογίας ἐργάτη τότε μόρφωσε τὸ Ἐργατικὸ Κέντρο τῆς Ἀθήνας, μὲ τὰ ὄργανα τοῦ γραφείου, τὸ ἡλεκτρικόν του, τὸ τηλέφωνόν του, τὸ πιάνο του (χαρισμένο ἀπ' τὴν Κα ὄχι ἀπ' τὸν κ. Νεγρεπόντη), τὸ βουλευτὴν του — πράγματα ποῦ δὲ θὰ εἶχε ἂν ἐργαζότανε ἄλλωθ'. Ἡ ἐπαναστάτισσα κυρία ποῦ τολμάει νὰ βρῖσκει πῶς ὁ ἐργοδότης καὶ ἂν ἀκόμα χαρίζεται πιάνον εἰν' ἐχτρὸς τοῦ ἐργάτη, ἡ κυρία ποῦ στήν ἑθνικὴν γιορτὴν δὲν κοιτάει ν' ἀνάψει τὰ πατριωτικὰ αἰσθήματα τοῦ ἀκροατήριου, ἡ κυρία αὕτη σχετίζεται μόνον μὲ συγγένεια οἰκογενειακοῦ δικαίου μὲ τὸ κέντρο καὶ δὲ μίλησε παρὰ μόνον γιὰ μιὰ φορά· ἴσως νὰ μὴν εἶναι· χωρὶς σημασία πῶς ἡ κ. Θεοδωροπούλου δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ βουλευτίνα, γιατί ἄλλωθ' μπορεῖ καὶ νὰ μιλοῦσε λιγὰκι πατριωτικώτερα καὶ διπλωματικώτερα στὸν ἐργάτη, ποῦ γιὰ ἕναν τέτοιο ἱερὸ σκοπὸν δὲν εἰν' ἀνάγκη, δὲν πρέπει νὰ μορφωθεί.

ΥΠΟΥΡΓΗΑΙΚΙ. Γεμάτοι συγκίνηση τίς ἡμέρες αὐτὲς οἱ ὑπουργήσιμοι — μὰ κ' οἱ ὑπουργοί, τουλάχιστο,

μερικοί. Πόσοι καὶ ποιοὶ θὰ φύγουν καὶ ποιοὶ θὰ ῥθοῦνε; Οἱ ἐφημερίδες ἀναφέρουν κάθε μέρα καὶ τὰ ὀνόματα τῶν νέων Ὑπουργῶν. Ἐμεῖς δὲ βρισκόμαστε κοντὰ στοὺς πολιτικοὺς κύκλους καὶ δὲ θὰ τοὺς μιμηθοῦμε. Ἐμᾶς μᾶς ἐνδιαφέρει μονάχα ἕνα — οἱ νέοι Ὑπουργοὶ νὰ εἰν' οἱ ἄνθρωποι ποῦ μὲ τὴν μόρφωσιν, τοὺς ἀνοιχτοὺς ὀρίζοντες καὶ τὸ χαραχτήρα τοὺς νὰ μποροῦν ν' ἀνταποκριθοῦν στὶς ἀνάγκες τῶν ὑπουργείων ποῦ θὰ πάρουν. Δυστυχῶς στὸν τόπο μας δὲν ἔχουμε ὅ,τι γίνεται ἄλλοῦ — μέσα δηλ. σὲ κάθε κόμμα νὰ βρίσκονται οἱ εἰδικὰ γιὰ κάθε κλάδο, ποῦ νὰ μποροῦν ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς νὰ διαλέγονται οἱ Ὑπουργοί. Ἐδῶ ὅλοι οἱ βουλευτὲς ἀνακατεύονται σὲ ὅλα τὰ ζητήματα καὶ δὲν ἔχουνε καμμιά εἰδικότητα — σὲ μιὰ ἐποχὴ ποῦ οὔτε καὶ τοὺς κλάδους ἐνὸς Ὑπουργείου δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς παρακολουθήσει ὅλους κανεὶς. Σὰ λοιπὸν δὲν ἔχουμε τέτοιους ἀνθρώπους, ὅσο νὰ μορφωθεῖ μιὰ τέτοια τάξη πολιτικῶν (ἂ θέλει ὁ κ. Βενιζέλος νὰ ἐργαστεῖ τίμια καὶ σοβαρὰ μπορεῖ νὰ φροντίσει γι' αὐτό), θὰ πρέπει νὰ γίνονται Ὑπουργοὶ ἄνθρωποι ποῦ νὰ ἔχουνε τὰ στοιχεῖα τουλάχιστο νὰ κάνουν κάτι. Κι αὐτὸ πιστεύουμε πῶς θὰ γίνῃ τώρα, χωρὶς νὰ λογαριαστοῦν οὔτε κομματικὲς δυνάμεις (καὶ ποῖός ἄλλως τε θὰ τολμήσει νὰ φύγῃ σήμερα ἀπ' τὴν Κυβέρνηση γιὰτὶ δὲν τοῦδωκε Ὑπουργεῖο), οὔτε τυχόν τὰ πολυθρόνητα καμώματα καὶ νεῦρα ἐνὸς Ὑπουργοῦ, ποῦ ἀπειλεῖ κάθε μέρα στὶς ἐφημερίδες πῶς θὰ παραιτηθεῖ ἂν παρθοῦν πρόσωπα ποῦ, ἂν ὄχι ὅλα, τουλάχιστο μερικὰ πρέπει νὰ εἶναι στήν Κυβέρνηση. Μιὰ σύσταση ἔχουμε ἀκόμα σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο σχετικὰ μὲ τὸ ὄργανον Ὑπουργεῖο· ἄνθρωπο ποῦ νὰ εἶναι ἱκανὸς νὰ διευτύνῃ ὀλόκληρον τὸ Ὑπουργεῖο αὐτό, τὸ διφυὲς (ἀπ' τὴν μιὰ μεριὰ δασικὸ καὶ γεωργικὸ τμήμα — ἀπ' τὴν ἄλλη ὅλα τὰ ἄλλα) δὲ βλέπουμε καὶ γι' αὐτὸ ἐκεῖνος ποῦ θὰ τὸ διευτύνῃ πρέπει γιὰ κάμποσα χρόνια τουλάχιστο νὰ ἱκανοποιεῖ τίς δυὸ πρῶτες ὑπηρεσίες· γιὰ τὴν ὥρα ἔχουμε πῶς μεγάλη ἀνάγκη νὰ ἐξακολουθήσῃ μιὰ σοβαρὴ πλουτολογικὴ πολιτικὴ, ἔστω καὶ μὲ κάποια θυσία (θυσία ὄχι μεγάλη ἂν ὁ νέος Ὑπουργὸς δὲν εἶναι ἄνθρωπος μὲ περιορισμένη ἀντίληψη) τῶν ἄλλων ὑπηρεσιῶν — καὶ σ' αὐτὴ τὴν διεύθυνση περιμένουμε νὰ δώσῃ τὴν μεγαλύτερη σημασία ὁ κ. Πρωθυπουργός.

ΗΘΙΚΗ. Δημοσιεύεται τίς μέρες αὐτὲς στοὺς «Καιροὺς» μιὰ τάχα - μελέτη τοῦ κ. Ν. Σπανδωνῆ μὲ τὴν ἐπιγραφὴ «Ὁ ἐργάτης εἰς τὴν Ἑλλάδα». Μοῦ ἔκαναν ἐξαιρετικὴ ἐντύπωση γιὰ τὸ ἀρλούμπικο περιεχόμενό τους τὰ ἄρθρα ποῦ ἀναφέ-

ρουνται στις εργάτισσες. Πρώτα πρώτα ο κ. Σπανδωνής θαυμάζει τον αλτρουισμό και τη φιλοστοργία της έλληνίδας εργάτισσας.

«Τὰ δυστυχισμένα τὰ κοριτσάκια, λέει, με ήμεραμίσθιον πενήντα και όγδοήκοντα λεπτών εργαζόμενα 10 ώρας την ήμέραν, κάμνοντα συχνότατα νυχτέρι, τρεφόμενα με ψωμί και χόρτα, κατορθώνουν να έρχωνται άρωγοί των γονέων των και πολλάκις να τρέφωσι τὰ αδελφάκια των. Τόν αλτρουισμό αυτόν τον άγνοει τελείως ή Εύρωπαϊά εργάτις. Και ό,τι βγάξει εργαζομένη είναι δια τον έαυτόν της ή δια τον φίλον της.

Η Έλληνίς παρκαμένει γηροκομοῦσα τοὺς γονεῖς της και πολλάκις δέν ύπανδρεύεται χάριν αὐτῶν. Η Γαλλίς όμως ή ή Αγγλίς ή ή Γερμανίς μόλις εισέλθῃ εἰς τὸ εργοστάσιον θά θελήσῃ νά πήξῃ ἰδικήν της φωλεάν και έφαρμόζει τὸ ρητόν· «ό καθείς δια τον έαυτόν του και ό Θεός δι' όλους».

Ποῦ τίς βρήκε τίς πληροφορίες αὐτές για τίς ξένες εργάτριες, μάς είναι λίγο προβληματικό· μά ως τόσο δέ μάς φαίνεται πὼς ταιριάζει σήμερα νά εκθειάζουμε τόσο πολὺ τὴν αὐτοθυσία νέων κοριτσιῶν, ποὺ έχουνε μέσα τους ζωή, νά θέλουμε νά τὰ υποτάξουμε σὲ τέτοια καθήκοντα κατατρεπτικά και γι' αὐτὰ και για τὴν κοινωνία. Ἀρκετὰ δούλεψε τὸ άτομο στὴν οἰκογένεια μέσα στὸν τόπο μας· άρκετὰ σφαγιασθηκε στὴν οἰκογενειακὴ αντίληψη ὁ ανθρωπισμός· εἶναι πιά καιρός νά φανερωθεῖ και νά πάρει και δὴ τὴν πρέπουσα θέση ὁ *άνθρωπος*.

Μά ό,τι μάς φαίνεται ακόμα πιὸ φοβερό εἶναι ό,τι γράφει ὁ κ. Σπανδωνής για τὴ σωφροσύνη. Ὁ κ. Σπανδωνής μιλάει με τόση καταφρόνια για τὴν έλλειψη άγνείας τῆς Εύρωπαϊας εργάτισσας (γιατί τάχα μόνο εργάτισσας;) και με τόση περηφάνεια για τὴ ρωμαϊκὴ ήθική — περηφάνεια όμως λιγάκι θολωμένη άπ' τοὺς φόβους του για τὸ μέλλον — ὥστε νά νομίζει κανείς πὼς ζεῖ έναν αἰῶνα πρίν. Ἀκόμα λοιπόν τὰ αἰώνια κηρύγματα τῆς *ανήθικης αὐτῆς ήθικῆς* στὸν τόπο μας; Δέν πρόκειται νά συνηγορήσουμε ἐδῶ για τὸ *ξαναβλίσμα* των κοριτσιῶν, ποὺ τὰ οδηγεῖ στὴν πορνεία, αν και ὁ κ. Σπανδωνής φαίνεται νά τὰ έχει συγχισμένα τὰ δυὸ πράγματα· αὐτὸ τὸ τιμωρεῖ ὁ νόμος, μάλιστα άπό πέρσι, ὥστε αν τὰ άστυνομικά όργανα προσέχουν στὴν έφαρμογή, ὁ κίντυνος λείπει. Μά όταν ένας δημοσιογράφος μιλάει για τὴν ήθική τῆς παρθενίας, τὴν ήθικήδῃλ. τῆς ατιμότερης υποκρισίας, τὴν προστυχότερη ήθική ποὺ μπορεί κανένας νά φανταστεῖ, άφοῦ σ' ένα πετσάκι δίνει τὴ δύναμη νά χαρακτηρίξει τὸν *άνθρωπο* ήθικόν ή ανήθικόν — δέ βρίσκουμε λέξεις νά εκφράσουμε τὴν *αγανάκτησή* μας.

Ἐμεῖς φανταζόμαστε πὼς εἶναι καθήκον τοῦ ἑλληνα δημοσιογράφου νά πολεμήσει τὴν ανήθική αὐτὴ αντίληψη τῆς ήθικῆς, δίνοντας σημασία όχι σὲ τιποτένια έξωτερικά σημεῖα, μά στὸν έξωτερικὸ ανθρωπο, στὸ χαρακτήρα του, στὰ αἰσθήματά του. Σὲ μιὰ τέτοια ήθική θάνοιγε τὸ δρόμο ένας τύπος τῆς προκοπῆς — αν ὑπῆρχε στὸν τόπο μας. Κι αὐτὸ μονάχα ίσως δικαιολογεῖ τὸν κ. Σπανδωνή, ποὺ έπρεπε κάτι νά γράφει, για ν' άρέσει, όχι για νά μορφώσει.

ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ. Ὁ φίλος κ. Ποριώτης κατηγορήσε στὸ περασμένο φύλλο τοῦ «Νουμά» τὴν πολιτικὴ τῆς στήλης αὐτῆς στίς εκλογές. Ὁ κ. Ποριώτης προτίμησε νά μάς τὰ ψάλει «κυτόπιν έρτης», κι αὐτὸ τὸν έκανε νά λησμονήσει τὰ προέόρτια. Πολεμήσαμε κ' έξακολουθοῦσαμε νά πολεμοῦμε για ιδέες, για μιὰ *φιλελεύτερην ιδεολογία*· τίς ιδέες μας αὐτές δέν τίς λησμονήσαμε *οὔτε για μιὰ σιγμούλα*, δέν τίς θυσιάσαμε σὲ κανένα πρόσωπο. Οὔτε τὸ παραμικρὸ πρματάκι δέ χάρισαμε στὸν κ. Βενιζέλο, ὅσάκις επρόκειτο νά τὸν επικρίνουμε· τίς πράξεις του ποὺ δέ συμφωνοῦσαν με τὸ δικὸ μας τὸ συστηματικὸ τὸ πρόγραμμα τίς επικρίναμε με τὸν ἴδιον τρόπο, ποὺ επικρίναμε και τοὺς άλλους πολιτικούς. Στὸ ἴδιο φύλλο ποὺ για πρώτη φορά παίρναμε στάση στίς εκλογές (άριθ. 467) σὲ άλλη στήλη (σελ. 111, στ. 1) τὸν κατακρίναμε. Και πὼς ὑποστηρίξαμε τὸν κ. Βενιζέλο; Νά τί γράφαμε στὸ φύλλο ἐκεῖνο: «μπορεῖ ὁ κ. Βενιζέλος νά μὴν εἶναι ὁ ανθρωπος ποὺ ικανοποιεῖ τὸν αληθινὰ φιλελεύτερον, μπορεῖ νά μὴν ἱδρυσε κι αὐτὸς πρόγραμμα αρχῶν, μά ένα νέο προσωπικὸ κόμμα — όμως, προκειμένου νάχουμε ή διάλυση τῆς Βουλῆς ή Κυβέρνηση κανενὸς άπ' τοὺς άλλους τοὺς παλιούς, νομίζουμε πὼς με κάθε τρόπο πρέπει νά κρατηθεῖ ή Κυβέρνηση τοῦ Βενιζέλου.....» Κατὰ τί λοιπόν ξεχάσαμε τίς άρχές μας, ὑποστηρίζοντας τὴν Κυβέρνηση; Δέν κατακρίναμε τὴν άσυστηματοποίητη φιλελευτερο-άνελεύτερη πολιτικὴ τῆς, δέν κατακρίναμε τὴν πολιτικὴ τῆς σχετικὰ με τοὺς πολιτικοὺς σύλλογους ποὺ λησμόνησε δημιουργώντας μιὰ λέσχη με ἰσόδια μέλη, δέ χτυπήσαμε τὸν τρόπο τῆς συνεργασίας (;) των ὑπουργῶν, δέν τὸ βρήκαμε πολιτικὴ άδυναμία τῆς νά μὴν πολεμήσει τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ Ράλλη, δέν επικρίναμε τὸν επικείμενο διορισμὸ τοῦ Γαλανοῦ, δέν, δέν.....; Τὸν κ. Βενιζέλο τὸν ὑποστηρίξαμε με επιφύλαξη, σάν τὸ σχετικῶς καλύτερο, σάν ἐκεῖνον ποὺ μάς έξασφαλίζει σχετικῶς καλύτερα και ἰσονομώτερα και μάς άφίνει μεγαλύτερο ἔδαφος δράσης· τὸν κ. Βενιζέλο τὸν κατακρίναμε

κάθε φορά που τὰ ἔργα του δὲ συμφωνοῦσαν μὲ τὴν ἀρχὴν μας, μὲ τὴν δική μας φιλελεύτερην ἰδεολογίαν. Ἔτσι θὰ κάνουμε καὶ στὸ μέλλον, ὑποστηρίζοντάς τον ὅσο δὲν παρουσιαστῇ ὁ καλύτερος, ὅσο δὲ γίνῃ χειρότερος ἀπ' τοὺς παλιούς, ὅσο δὲ γεννηθῇ τὸ σοβαρὸ πολιτικὸ κόμμα ἀρχῶν, ποὺ ὁ κ. Βενιζέλος δὲν ἔδρασε. Ὅσο γιὰ τὸ ψήφισμα τοῦ Μιστριώτη, δὲν πιστεύω πῶς μπορεῖ νὰ δικαιολογηθῇ ὁ κ. Ποριώτης· τὸ νάχει μόνον τὸ γλωσσικὸ ζήτημα γιὰ πρόγραμμά του, ἐξὸν ποὺ διαφωνεῖ ριζικὰ μαζὺ μας, μὰ αὐτὸ ἀκριβῶς φτάνει γιὰ νὰ τὸν πολεμούσαμε· γιατί τὸ «ζήτημά μας» δὲν εἶναι ξεκρέμαστο, μόνον ἀποτελεῖ ἕναν κρίκο μιᾶς γενικώτερης ἰδεολογίας, ἐκείνης ποὺ τὴν εἴπαμε φιλελεύτερη καὶ ποὺ μεγάλο της μέρος βρίσκουμε ν' ἀντιπροσωπεύει γιὰ τὴν ὥρα τουλάχιστο ἢ Κυβέρνηση. Ὅπως δὴποτε καὶ γι' αὐτὴν — πάντα ἐδῶ εἴμαστε.

ΔΥΟ ΜΕΤΡΑ. Ρωμιοὶ βουλευτὲς ὑποστηρίζουν στὴν Τουρκίᾳ τὸ κομιτάτο· ἕνας τοῦρκος νομάρχης στὴν Κρήτη βρίσκεται θιασώτης τῆς ἑνώσεως. Τοὺς πρώτους τοὺς βρίσκουμε προδότες, τὸ δεύτερο τὸν θαυμάζουμε κ' εὐχόμαστε νὰ βρεῖ καὶ μιμητές. Ἐπειτα φωνάζουμε πῶς δὲν ἔχουμε ἀρχές; Εἶναι μεγαλύτερη ἀρχὴ ἀπ' τὸ συμφέρο, τὸ συμφέρο ποὺ μᾶς ἐνώνει μὲ τοὺς Νεότουρκους, τὸ συμφέρο ποὺ μᾶς κάνει νὰ ὀρκιζόμαστε στὸ Βασιλιά, τὸ συμφέρο ποὺ μᾶς κάνει νὰ κατακρίνουμε τὸ πρῶτο, νὰ ἐπαινοῦμε τὸ δεύτερο; Δὲν εἶναι κι αὐτὸ σὰν τὴ σοφὴ κρίση τοῦ περιώνυμου Κατῆ;

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ. Πολλοὶ ἀφελεῖς εἶχαν πιστέψει πῶς τάχα θ' ἀνορθωνότανε τὸ Πανεπιστήμιο μὲ τοὺς νέους πανεπιστημιακοὺς νόμους· ἐμεῖς, ξέροντας τὰ πρόσωπα, δὲν περιμέναμε νὰ γίνῃ τίποτε. Ἀλλάξε ὁ Μανωλίδης κ' ἔβαλε τὰ ροῦχα ἀλλιῶς. Μὰ δὲν πρόκειται τώρα γι' αὐτά· τίς τελευταῖες μέρες δημοσιεύτηκε τὸ Διάταγμα τῶν ἐκτάκτων ἐδρῶν — τὸ «ἐφ' ἅπαξ» Διάταγμα, ποὺ μόνον μὲ νόμον μπορεῖ νὰ τροποποιηθῇ. Θὰ θυμᾶστε βέβαια μὲ τί στόμφο μίλησε στὴ Βουλὴ ὁ κ. Ἀλεξαντρήτης (κι ἂς ζήτησε τὴ γνώμη τοῦ «Ἐκπαιδ. Ὁμιλοῦ», ποὺ συγκινήθηκε ὁ κ. Ποριώτης, σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ ἤξερε πῶς θὰ φύγει — πρᾶμα ἄλλως τε ποὺ ἐγίνε μυστικὰ μυστικὰ) γιὰ τίς πολιτικὲς ἐπιστῆμες· ὁ νέος νόμος μιλάει καὶ γιὰ διπλωμα διδάχτορα τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν ποὺ θὰ δίνει ἢ νομικὴ Σχολή. Αἱ λοιπὸν — ἐκτακτὴ ἔδρα πολιτικῆς ἢ δημόσιας οἰ-

κονομίας δὲ λαλεῖ στὴν πρότυπη αὐτὴ σχολὴ πολιτικῶν ἐπιστημῶν. Ἴσως γιὰ νὰ θεραπευτεῖ σοβαρώτερα ἡ πολιτικὴ καὶ διπλωματικὴ Ἱστορία μαζὺ μὲ τὴν «Ἱστορία τοῦ ἑλλ. δικαίου καὶ..... (φρίξον ἡλίε!) στοιχεῖα τῆς συγκριτικῆς ἀστικῆς νομοθεσίας». Αὐτὸ λέγεται ἀνορθωμένη νομικὴ σχολὴ μὲ σχολὴ πολιτικῶν ἐπιστημῶν! Καὶ πότε γιὰ τὴ μεταρρύθμιση, κ. Βενιζέλε;

ΛΙΓΑΚΙ ΦΩΣ. Ἐπὶ τέλους γλυτώνουμε ἀπ' τὸ θέαμα τῶν νεκρῶν στοὺς δρόμους. Ἐπὶ τέλους — βρίσκεται κοντὰ στὸ φωτεινὸ μυαλὸ τοῦ Ὑπουργοῦ κ' ἕνα φωτεινὸ μυαλὸ — τὸ πρῶτο — ἐνὸς Νομάρχου ποὺ συσταίνει νὰ εἰσαχθεῖ καὶ στὸν τόπο μας τὸ κάψιμο τῶν νεκρῶν. Σφίγγουμε μὲ δλὴ μας τὴν καρδιά τὸ χέρι τοῦ ἀγνωστοῦ μας κ. Δάσιου, ποὺ εἶχε τὴ δύναμη νὰ πετάξῃ ἀπὸ πάνου του τὴν πρόκληση καὶ νὰ μιλήσῃ σὰν ἄνθρωπος ζωντανὸς τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα. Καὶ περιμένουμε νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ γνώμη του γιὰ νὰ μπεῖ στὸ σημεῖο αὐτὸ λιγάκι φῶς πολιτισμοῦ καὶ στὸν τόπο μας.

ΜΙΑ ΔΙΑΛΕΞΗ. Ἐπειτα ἀπὸ τίς ζωντανὲς διαλέξεις τοῦ Δελμούζου εἶχαμε μιὰν ἀκόμα ζωντανὴν διλέξιν στὸν «Ἐκπ. Ὁμιλο», διλέξιν, πού, ἂν κ' ἐγίνε σ' ἕνα δημοτικίστικο σωματεῖο, ἐγίνε γνωστὴ καὶ στὸ «Χρόνο» κι ἄλλες γλωσσαμυντόρισες ἐφημερίδες. Ὁ κ. Δαμασκηνὸς τῆς Πόλης μὲ θαυμάσιο, λεπτότατο χιοῦμορ μᾶς ἔδειξε τὰ χάγια τῶν σχολειῶν τοῦ δήμου Ἀθηναίων, μᾶς παράστησε τὴν κατάστασίν τους μὲ τέτοια χρώματα, ποὺ ἀμφιδάλλει κανεὶς ἂν ζεῖ μέσα στὴν Εὐρώπῃ καὶ στὸν εἰκοστὸν αἰῶνα. Καθὼς πολὺ σωστὰ εἶπε ὁ κ. Δαμασκηνός, ἐδῶ στὸν τόπο μας θαρροῦμε πῶς ὁ πολιτισμὸς συνίσταται σὲ κάτι ἐξωτερικὰ, σὲ κεῖνα ποὺ φαίνονται, γι' αὐτὸ σ' αὐτὰ δίνουμε προσοχὴ γιὰ νὰ κάνουμε στοὺς ξένους ποὺ μᾶς ἐρχονται τὴν ἐντύπωση πῶς εἴμαστε καὶ μεῖς πολιτισμένοι. Ὅμως στὴν οὐσίαν εἴμαστε ἄγριοι, γιατί μόνον πασαλειφτεῖ εἶχαμε σὰν τοὺς διδάχτορες τῆς νομικῆς ποὺ βγαίνουν ἀπ' τὰ φροντιστήρια. Τί τὴ θέλαμε π. χ. τὴν ἀσφαλτοστρώση καὶ τὰ ἡλεκτρικὰ τράμ, μὰ καὶ ὁ χρόνος μάλιστα δὲ μᾶς εἶναι τόσο πολὺτιμος, μπροστὰ σὲ τέτοια κατάσταση σχολειῶν, ποὺ ἔχει γιὰ ἄμεση συνέπεια τὴν ἐλάττωσιν τῆς μόρφωσης τοῦ λαοῦ: Ἔτσι ὁ κ. Δ. βρήκε μιὰ διαφορὰ ἀπὸ 44 0)0 ἀνάμεσα τοὺς μαθητὰς τῆς Α' καὶ τῆς Β' τάξης τοῦ δημοτικοῦ· τί

έγιναν λοιπόν τόσα παιδιά και γιατί δεν εξακολούθησαν τὸ σχολεῖο; Εἶναι τόσο ἀναγκαῖο λοιπόν τὸ νὰ γίνει ἐπὶ τέλους ἀρχὴ γιὰ χτίσιμο σχολειῶν (ἔφησε δὲ τὰ χάλια τῶν σχολειῶν μας σχετικὰ μὲ τὰ θρανία καὶ τὰ διδαχτικὰ ὄργανα!), ποὺ ἂν βρισκται καὶ στὸν τόπο μας κανένας ποὺ νὰ σκέφτεται σοβαρὰ κι ἔχει ἐπιπόλαια καὶ τοῦ περνάει, αὐτὸ τὸ μεγάλο ἔργο — μαζὺ ἄλλως τε μὲ τὴν ἐσωτερικὴν ἐκπαιδευτικὴν μεταρρύθμιση — θὰ βάλει μπροστά. Πιστεύουμε πῶς μπορούμε γιὰ κάμποσα χρόνια νὰ στερηθοῦμε τὰ δικαστικὰ μέγαρα — μὰ ποτές τὰ διδαχτικά. Κι ἂν ἐπὶ τέλους ὁ Ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ ν' ἀναλάβει τὴν πρωτοβουλία — δὲν εἶναι δύσκολο τουλάχιστο νὰ δώσει τὴν ὑποστήριξή του στὴν ἰδιωτικὴ Ἑταιρεία ποὺ θὰ μπορούσε νὰ τὸ κάμει. Ἄν, ὅπως τὸ εὐχόμαστε, ἓνα τέτοιο πραχτικὸ ἀποτέλεσμα ἔχει ἡ διάλεξη — τότε βέβαια θὰ ξεχωρίζει ἀπ' τὴς συνειθισμένες ρωμαϊκὰς διαλέξεις τῆς προσκαιρῆς ἀπόλαυσης.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ. Ὅσα γράφουμε παραπάνου γιὰ τὸ πασάλειμά μας τοῦ πολιτισμοῦ, ταιριάζουν καὶ γιὰ τὴ διεθνή σύμβαση ποὺ ἐτοιμάζεται στὸ Ὑπουργεῖο τῶν Ἐξωτερικῶν σχετικὰ μὲ τὴν προστασία τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας. Πῶς γιὰ προστασία τῆς ἐγχώριας πνευματικῆς παραγωγῆς δὲν πρόκειται (δυστυχῶς ἀκόμα δὲ φτάσαμε ὡς αὐτοῦ) — εἶναι περιττὸ νὰ τὸ τονίσουμε. Μὰ γιατί νὰ προστατεύσουμε τὴν ξένη; γιὰ νὰ φαινόμεστε πολιτισμένοι (ἔφησε ποὺ εἶναι ζήτημα, ἂν εἰδικῶς γιὰ τὰ φιλολογικὰ ἔργα θὰ εἶταν σωστὸ κι αὐτό); Μὰ πιστεύω πῶς θὰ εἴμαστε πρότυπο Κράτους ποὺ ἀπὸ τέτοιες σκέψεις κάνει τίς συμβάσεις του. Οἱ διεθνεῖς συμβάσεις προστατεύουν συμφέροντα κ' ἐμεῖς ἔχουμε συμφέρο νὰ μὴν προστατεύσουμε τὴν ξένη πνευματικὴ παραγωγή, ὅσο ἀκόμα ἡ ἐγχώρια δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς ἱκανοποιήσει, ὅσο ἔχουμε τὴν ἀνάγκη τῆς κι ὅσο δὲν μπορούμε νὰ πετύχουμε ἀνάλογο ἀντάλλαγμα. Πιστεύουμε λοιπὸν πῶς ἡ φρόνηση γλήγορα θὰ δείξει στὴν Κυβέρνηση πῶς δὲν ταιριάζει νὰ κλεῖ συμβάσεις ἀπὸ «φιλότιμο» — μόνο γιὰ τὸ ἀληθινὸν συμφέρο τοῦ Κράτους. Ἄν γι' αὐτὸ μᾶς περάσουν μερικοὶ καὶ γιὰ ἀπολίτιστους δὲν πιστεύω νὰ πάθουμε καὶ τίποτα, ὅσο μάλιστα δείχνουμε πῶς ὄντας ἀπολίτιστοι (ὅπως ἄλλως τε καὶ εἴμαστε) ἔχουμε τουλάχιστο τὴν ὁρεξὴ καὶ τὴ θέληση νὰ πολιτισθοῦμε.

Εἶχανε στοιχειοθετηθεῖ τὰ παραπάνου ὅσα διάβασαμε τὸ κείμενο τῆς ἐλληνογαλλικῆς σύμβασης. Σὰν αὐτὴ μιλάει μόνο γιὰ τὴν παράσταση γαλλι-

κῶν ἔργων σὲ γλώσσα ἄλλη, ἐξὸν τὴν Ἑλληνική, δὲν ἐνδιαφέρει οὔτε τίς λαϊκὲς τάξεις — οὔτε κ' ἐμᾶς. Ὡς τόσο τὰ παραπάνου ὅς μένουν γιὰ τὸ μέλλον.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Ἀλ. Παν. Παρίσι. Λάβαμε τὴ συνδρομὴ κ' εὐχαριστοῦμε. — κ. Α. Π. Λιφία. Τὸ ποίημα θὰ δημοσιευτεῖ. Γιατί δὲ θυμᾶσαι νὰ μᾶς στείλεις καὶ τὴ συνδρομὴ; — κ. Κ. Βαγν. Μέγαρα. Λάβαμε τὴ συνδρομὴ κ' εὐχαριστοῦμε.

ΣΤΟΥ "ΝΟΪΜΑ" >>>>>>>>>

>>>>>>>>> ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 4

πουλιοῦνται τὰκόλουθα βιβλία πρὸς ΜΙΑ δραχμὴ τὸ ἓνα, ἐξὸν ἀπὸ ὅσα εἶναι σημειωμένα μὲ ἄλλες τιμές

Γ. Ν. ΑΒΑΖΟΥ, «Ἡ Ματιά». — «Ἀγκάθια καὶ Τριβόλοι» (δηγήματα). — ΧΑΡ. ΑΝΤΡΕΑΔΗ, «Ὁ «Μέγ» Ἀλέξαντρος». — ΒΑΡΑΕΝΤΗ, «Ἀδέξα καὶ Ζωή». — ΗΛΙΑ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΑΝ, «Ἀδάφνης καὶ Χλόη» τοῦ Λόγγου. μετάφρ., — «Τίμωνα ὁ Μισάνθρωπος» τοῦ Λουκιανοῦ (μετάφρ. λ. 50). | «Ὁ Πρόσκυνητής». — ΡΗΓΑ ΓΚΟΛΦΗ, «Τὰ Τραγοῦδια τοῦ Ἀπρίλη» (δρ. 2). — Π. Σ. ΔΕΛΤΑ «Στοχασμοὶ περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδιῶν μας» (λ. 50). — «Γιὰ τὴν Πατρίδα». — «Ἡ καρδιά τῆς Βασιλοπούλας» (δρ. 3,50). — «Παραμῦθι διχῶς ὄνομα» (δρ. 3,50). — «Τὸν καιρὸ τοῦ Βουλγαροκτόνου» (τόμοι 2, δρ. 4,50). — ΕΙΡΗΝΗΣ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ. «Ἀπὸ τὸν Κόσμο τοῦ Σαλονιῦ». — ΑΡΓΥΡΗ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗ «Φυλλάδες τοῦ Γεροδήμου». — ΓΙΑΝΝΗ Κ. ΖΕΡΒΟΥ, «Νησιώτικα Τραγοῦδια». — Κ. ΘΕΟΤΟΚΗ, «Τὰ Γεωργικὰ τοῦ Βεργίλιου» (λ. 50). — «Σακούνταλα» τοῦ Καλλιμάχα (δρ. 1). — ΙΔΑ, «Σαμοθράκη» δρ. 2). — Θ. ΚΑΤΡΑΠΑΝΗ, «Τὰ Τραγοῦδια τοῦ Στρατιώτη» (λ. 10). — ΑΝΤΩΝΗ Κ. ΛΕΚΟΠΟΥΛΟΥ, «Τὸ Βιολί». — ΑΛΕΞ. ΜΑΡΠΟΥΤΖΟΓΛΟΥ «De Profundis» τοῦ O. Wilde (δρ. 2). — ΚΩΣΤΑ ΠΑΡΟΡΙΤΗ «Δηγ. τοῦ Δειλινῶ» (δρ. 2). — «Οἱ νεκροὶ τῆς ζωῆς» (δρ. 2). «Στὸ Ἀλμπουρο» (δρ. 2). — ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗ, «Ὁ ἔμπορος τῆς Βενετίας» (Β' ἐκδοσις). — ΑΛΕΞΑΝΤΡΑΣ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ, «Ἀθρόπινος Μηχανισμός». — ΣΤΕΦ. ΡΑΜΑ, «Τὰ Παλιά καὶ τὰ Καινούργια». — ΖΗΣΙΜΟΥ ΣΙΑΕΡΗ, «Ὁ Αἶας» τοῦ Σοφοκλῆ (μετάφρ.). — ΗΛΙΑ ΣΤΑΥΡΟΥ, «Πλουτάρχου: Περὶ Παιδων Ἀγωγῆς» (μετάφρ.). — ΓΙΑΝΝΗ ΣΤΕΦΑΝΗ, «Μπουμπουκία». — Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ (δράματα): «Ζωντανοὶ καὶ Πεθαμμένοι», — «Ὁ Ἀσωτος», — «Οἱ Ἀλυσίδες» (δρ. 2). — ΜΕΝΟΥ ΦΙΛΗΝΤΑ «Ἀπὸ τοὺς Θρύλους τῶν Αἰώνων», — «Γραμματικὴ τῆς Ρωμαϊκῆς Γλώσσας» (Α' ἐκδοσις) καὶ Β' ἐκδοσις, τόμοι 2 (δρ. 5). — Ζ. ΦΥΤΙΑΔΗ, (δράματα): «Τὸ Ἐκθετο», — «Διχῶς Ἀκρογιάλι», — «Χτισμένο στὸν Ἄρμος». — ΦΩΤΗ Δ. ΦΩΤΙΑΔΗ, «Τὸ Γλωσσικὸ Ζήτημα». — «Στὴ «Φοιτητικὴ Συντροφιά» (λ. 50). — ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝ, «Μελάχρα».

Γιὰ τὸ ἐξωτερικόν, λ. 25 παραπάνου ὁ κάθε τόμος.

ΤΟΜΟΙ περασμένοι τοῦ «ΝΟΪΜΑ» (ἐξὸν ἀπὸ τὸν πρῶτον ποὺ δὲν ὑπάρχει κανένα τοῦ ἀντίτυπου) πουλιοῦνται πρὸς 10,50 ὁ ἓνας γιὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ φρ. χρ. 12,50 γιὰ τὸ ἐξωτερικόν.